

5. Slika — Na obali rijeke kraj Kremlija. Noć. Na klupi sjedi Ribakov. Kraj njega prolazi stara prosjakinja. Neočekivano se pojavljuju Lenjin, Predlaže Ribakovu, da zajedno prošetaju. Prolaze tramvajski radnici, koji provjeravaju tračnice. Radnici zamole Lenjinu, da se porazgovori s njima. Jedan od radnika priča zašto radnička klasa, usprkos gladi i razrušenosti, i dalje radi, ne stoji skrštenih ruku: ona vjeruje Lenjinu, vjeruje u izgradnju komunizma. Radnici odlaze. Lenjin govori Ribakovu o svojoj ljubavi prema ruskom čovjeku, o njegovu neiscrpnom stvaralačkom potencijalu. Ponovo prolazi stara prosjakinja i moli milostinju. Starica grdi novu vlast Lenjina, koja je »upropastila Rusiju«. Po odlasku starice Lenjin izlaze mornaru svoja maštanja o svijetloj budućnosti Rusije, o planu elektrifikacije.

II. ČIN

6. Slika — Gogoljevski bulevar u Moskvi. Tu treba da se sastanu Ribakov i Maša. Dolazi Ribakov, koji je zakasnio, i hoće da dozna od starice s dječjim kolicima kamo je otišla Maša. Starica ne će da mu odgovori. Ribakov plaši staricu, govori joj da je detektiv i ona mu daje traženi odgovor. On stiže Mašu i oni se vraćaju zajedno. Maša je ljuta, što je Ribakov zakasnio. Ona se boji ishoda današnjeg susreta Ribakova s ocem. Međutim Ribakov je uvjeren, da će znati naći zajednički jezik sa Zabelinom. Ribakov objašnjava Maši zašto je zakasnio: izvršujući nalog Lenjina, on je našao majstora-urara, koji će popraviti Kremajlske satove. Maša se više ne ljuti na Ribakova i dopušta mu, da je doprati do kuće.

7. Slika — U kabinetu Zabelina sakupili su se gosti. Ulaze Maša i odmah za njom Zabelin. On je razdražen i usporuje novu vlast s barbarskim osvajanjem. Kuharica javlja, da je došao neki mornar — to je Ribakov. Zabelin se prema Ribakovu drži oprezno, a svojim trojničnim primjedbama o boljševicima hoće da ga izazove. Ali Ribakov je miran. Zabelin tvrdi, da je Sovjetska vlast lišila njega — čovjeka stvaraoca — mogućnosti

da radi. »Ja, kao Prometej, razdajem ljudima vatru. Odjutra do mraka kod Iverških vrata prodajem šibice« — veli on. Ribakov mu odgovara: »Ta vi niste Prometej, već naprosto saboter«. Zabelin je ogorčen otvorenošću Ribakova, Svadu, koja je na pomolu, prekida dolazak predsjednika kućnog komiteta i vojnika, koji poziva Zabelina da pade s njima. Zena Zabelina daje mužu zavežljaj sa stvarima. Svi su uvjereni da je on uhapšen. Jedino Ribakov sumnja u to.

8. Slika — Kabinet Lenjina u Kremliju. Lenjin radi. U kabinetu je Džeržinski. Ulazi Zabelin. Lenjin mu postavlja direktno pitanje: »Sabotirati ili raditi?« Zabelin je zbunjen. Nije očekivao, da će njegova sudbina zainteresirati Lenjinu. Lenjin poziva eksperta, ing. Glagoljeva, koji objašnjava Zabelinu, zašto su ga pozvali. Potreban je njegov savjet u tome, ima li Rusija budućnost u pogledu razvika elektrifikacije. Zabelin pokazuje na geografskoj karti, gdje se mogu graditi elektro-centrale. Lenjin mu predlaže, da o tome napiše kratak referat. Zabelin koleba. Oдавno se nije bavio takvim poslom. Džeržinski veli, da je Zabelin zauzet sasvim drugim poslom — prodaje šibice. Lenjin se ljuti. Duboko uzbuđen Zabelin prihvaća prijedlog. Ispručuju Zabelina, Džeržinski ga podsjeća na zavežljaj. Zabelin iskreno i srdačno priznaje čega se boja. Lenjin izdaje nalog, da Zabelina odvežu kući automobilom. Sekretar javlja, da je došao majstor-urara. Lenjin se interesira za život i mišljenje urara. Urar priča o lošem iskustvu u novoj zadružnoj radionici. Napali su ga na sastanku zato, što je odviše dugo popravljao neki rijetki primjerak starih satova, a zatim ga proglasili »agentom Antantes«. Pričanje urara izaziva smijeh Lenjina i Džeržinskog. Lenjin nalaže uraru da izvrši kompletni posao — da popravi Kremajlske satove i da ih preuđe tako, da sviraju »Internacionalu«. Urar je potresen povjerenjem, koje mu time ukazuju, te brzo odlazi u Kremajlsku kulu.

9. Slika — U kabinetu Zabelina te iste večeri. Gosti sjede na svojim mjestima. Zbunjeni i uplašeni odlučuju da igraju »loto«, ali zatim gase svjetlo, da

U KABINETU LENJINA — 11. slika

B. A SMIRNOV KAO LENJIN

ne bi privukli pažnju vojnika, koji su se pojavili na ulici. Kada se ponovo upali svijetlo, vide Zabelina, koji se vratio. On izjavljuje, da je bio u Kremlju. Zabelin proživljava veliku duševnu krizu. Muči ga pitanje: hoće li moći naći svoje mjesto u sovjetskoj stvarnosti — to je za njega od životne važnosti. Zeli da razgovara s Ribakovim, ali Maša mu priznaje, da je nepravredno uvrijedila Ribakova, da špijunira oca. Zabelin moli Mašu, da mu pomogne u donošenju odluke. Pomalo Zabelin počinje shvaćati genijalnost Lenjinove ideje elektrifikacije Rusije.

III. ČIN

10. Slika — Dvorana u jednoj villi, u kojoj je smještena ustanova, koje je šefom imenovan Zabelin. Zgrada je potpuno zapuštena. Zabelin je bijesan i ne zna kako da počne posao, koji mu je povjeren. Dolazi Maša. Nagovara oca, da ne odbije posao. Pojavljuje se Ribakov i kaže, da ga je poslao Lenjin, da pomogne Zabelinu. Zabelin pita zašto, a Maša i Ribakov hine da se ne poznaju. Ribakov kaže, da je shvatio, da ne može računati na Mašinu ljubav. Zabelin ga nagovara, da se pomiri s Mašom. Ulazi Zabelinova žena, koja je donijela mužu doručak. Vraćaju se pomireni Maša i Ribakov. Zabelin ne vjeruje, da mu može pomoći Ribakov, koji nije stručnjak. Ribakov predlaže, da se započne posao i o tome obavijesti pu-

tem novina. Dolazi daktilografkinja i Zabelin počinje raditi: diktira referat Lenjinu o elektrifikaciji Rusije.

11. Slika — Kabinet Lenjina u Kremlju. Lenjin prima inostranog književnika na razgovor. Književnik je zapanjen onim, što je vidio u Rusiji: ljudi su slaboo odjeveni, slabo su snabdjeveni namirnicama, književnik Maksim Gorki ima samo jedno odijelo. Po njegovu mišljenju zemlja je na rubu propasti. Lenjin se slaže, da razorena Rusija ostavlja loš utisak, ali poziva književnika da dođe za deset godina i on će vidjeti, da se ona potpuno izmijenila. Književnik je obeshraćen. Ne vjeruje, da će boljševici održati vlast, te naziva Lenjina »sanjarem«. Lenjin se čudi, kako malogradanski usko misli književnik, koji uživa svjetski glas. Sekretar javlja, da je došao Zabelin. Zabelin želi čuti mišljenje Lenjina o svome referatu. Lenjin pozitivno ocjenjuje rad Zabelina. Zabelin je uzbuđen, ali ne može pred Lenjinom sakriti svoje sumnje: nije li rano, da se počne ostvarivati taj grandiozni plan. Lenjin smatra, da treba odmah početi. Izvana se začuju melodični zvuci. Lenjin sluša, te moli Zabelina da još ostane. Ulaze Džeržinski, Ribakov i urar. Uzbudljiv trenutak — izbijaju Kremljski satovi vraćeni u novi život, oni sviraju »Internacionalu«, svečano oglašavajući smjele planove radikalnog preobraza Rusije, planove pune nadahnuća.